

Ca-Nostra

*** ANY QUINT NÚM 206 ***

SETMANARI POPULAR

*** INCA, 28 DE SEPTEMBRE DE 1912 ***

FRANCISCANISMO

(Conclusión)

Al llegar aquí, yo creo que los lectores conmigo, tienen una interrogación en su espíritu. El admirable poeta Maragall ha tenido la noble osadía de formularla en la propia *Revista de Estudios Franciscanos*, notable publicación dirigida por los padres Capuchinos de Cataluña.

«Que haría, como hablaría á las gentes de ahora San Francisco de Asís?

«Qué matiz de la moderna gama social tomaría su predicación, su apostolado?»

Una orden religiosa ha de vivir del espíritu que la engendró, y ha de volver á él para cobrar nueva vida á cada momento y lograr así perenne valor actual.

El franciscanismo es católico, es decir, universal, que como tal puede actuar siempre, como un «hecho nuevo», si no deja petrificarse, como supercie, la modalidad con que primero se exteriorizó.

Un ilustre franciscano alemán, el P. Felder, me escribía no ha mucho tiempo, diciendo que era una verdadera «misión evangélica» el dar á conocer ahora en el mundo el verdadero espíritu de San Francisco. El secreto de la popularidad que tuvo la orden franciscana, ha dicho el P. Felder, fué este: «pensar, trabajar, vivir para el pueblo.»

«Tanto más fiel á ese programa, tanto mejor ha comprendido la Orden su misión y el pueblo la ha comprendido á ella.»

Hay mucho miedo hoy, en el mundo religioso católico, á ser tildados de innovadores, mucho entender al revés los *modernismos*, como el de esos inquisidores que le han salido á Duns Escoto, calificándolo de padre y maestro del criticismo modernista actual, siendo así que, según estudios profundos y recientes de su filosofía, encuentra en ella un arsenal para refutar todo lo que tiene de heterodoxo el verdadero mo-

dercismo de ahora y de antes.

También hay mucha pereza mental para desarraigar rutinas, y es más cómodo huir de toda innovación.

¿Quién más profundo innovador que San Francisco? Con razón se ha dicho que trajo al mundo como á una primavera. «Aquel su *Cántico di Fratello Sole*, que figura en las antologías italianas es como una resurrección, un amanecer de vida, una primavera de la Naturaleza, que *vive* y quiere *dejar vivir* á todas las cosas, como hermanas, hijas de Dios.

He aquí el sublime tema franciscano, digno de que lo estudie todo el que se tenga por filósofo, y de que lo practique todo el que se tenga por cristiano: *Vivir y dejar vivir y hacer de ambas cosas como una segunda Naturaleza.*

Estamos en el siglo XX. No cuesta gran trabajo señalar sus analogías con el siglo XIII.

¿Pobreza?... Se llama hoy proletariado, problema de las subsistencias, emigración, mortalidad infantil por hambre heredada.

¿Guerras?... La paz armada, conquista de mercados, odios internacionales, terrorismo, luchas sangrientas, sociales y políticas.

¿Ignorancia?... Se llama analfabetismo, de letras y de ideas.

¿No se echa de menos á un San Francisco de Asís del siglo XX?

Permitásenos pensar en un franciscanismo que viviera en el proletariado actual, que «reconciliase» al patrono con el obrero, que hiciera «reaparecer» el Evangelio en la vida de las clases desheredadas, que predicase la fraternidad cristiana universal al lobo y al cordero, que enseñase en *espíritu y vida* la doctrina de Cristo, divulgando generosamente las letras sagradas y profanas.

En una palabra: en un franciscanismo puesto al habla con el mundo actual, y hablando su lenguaje, no el del siglo

XIII, que no se entiende hoy.

—¿Es modernismo vitando este pensar así?

Pues sigamos durmiendo con la cantilena: ¡Qué tiempos aquellos... hoy el mundo ha perdido la fé... sólo un milagro... un cataclismo universal!...

Ya nos despertará... el cataclismo.

JUAN DOMÍNGUEZ BERRUETA

EL BOU

Una vegada un penitent s'acusá al confessor de que havia robat una corda. El pare confessor, després de ferli algunes reflexions, l'anava a absoldre, més el penitent, irtranquil, afegí:

—Es que a n-aquella corda estava lligat un bou.

—Per que no deyeu qu'havieu robat un bou? —li digué'l confés.—Més, aquell bou de qui era?

—Era de l'amo.

—I no le hi vareu tornar?

—No, que'l vaig vendre, ¿i a l'amo li vaig dir que'l bou s'havia estimbat.

—Idò, l'heu de restituir.

—No puc que no tenc diners.

—Idò, si no'l restituíu, aquex bou us pot aturar d'entrar a n-el cel en l'hora de vostra mort. Ara ja ho veig: teniu por de que si'l restituíu de pesseta en pesseta, l'amo ho conexerá i el robo se sabrá. Si no feys lo que vos dic, ho sabrá tothom en el dia del Judici Universal: allà sortirá'l bou a recordarvos el furt.

—Allà sortirá'l bou?—digué'l penitent tot extranyat—I l'amo li sortirá també?

—Idò!—digué'l confés.—No hi ha de sortir!

—Idò,—respongué'l penitent,—jo li diré: «Agafau aqueix bou, qu'es vostre».

FLOR DEL CALVARI

Quan Jesús lo fill de Deu
pren una ánima per seva,
lo signa ab la santa Creu
y diu als Angels: Guardeu
exa hermosura que es meva.

Verdaguer.

Septembre

(Trad. de Cognets)

La Terra concirosa par'una Magdalena,
qui, envolta dins son auri cabell, llansa un trist plor...
Es l'hora en que la Mort, per seduhir un cor
sap pendre els ulls d'ondina y la veu de sirena.

Un tendre violoncelle, qui canta lluny, el sò
aboca al vent, qui xiscla y'ls alts cimals remena.
A dins l'eco, els lladrucs de la gossada, plena
d'ardor, formen cadencies com d'un selvatge chor.

El cassador, qui torna, branda devant la porta
la llebra d'ull vidriós, color de fulla morta,
y ab desinvolt la tira per demunt l'immens banc,

mentres son ca oflaira, els morros tot movent
la grisa perdigana, marcada ab un creixent,
rígida, cama-blava, clapetjada de sanc.

JOSEPH ROSSELLÓ ORDINAS.

San Juan, Setembre 1912.

Teadures d'or

PARLA D'EN ROOSEVELT

Fa poc qu'En Roosevelt en un discurs dels seus ha parlat en termes de gran alabansa de la Iglesia Catòlica y d'Espanya, precisament en un auditori de mils persones aont els catòlics eren una petita minoria. Recullim algunes de les principals afirmacions del famós ex-president de la Republica dels Estats Units a qui ningú podrà negar altíssimes qualitats d'intel·ligència y d'energia.

«Jo no comprenc cap institució humana sens religió; jo entenc per religió la cristiana; y, encara que personalment no la practico, no sols regonec que la *Catòlica romana* ha sigut la intèrprete directa de les ensenyances del Redemptor, que li devem l'implantació de la *gran llum* dins la Roma dels Césars, senyora del món, com ara ho es del mon de les ànimes, sinó que aqueixa Iglesia, per la seva disciplina, per la seva penetració en el palau y en la barraca, per la seva contínua propaganda espiritual y personal... may deixa als seus feels esposats a dubtes fonamentals, ni deixa una enclètxa en la trema mística que texex entorn de cervells y de cors per aont puga escaparse el sofista y l'escèptic, per adorar contra la sentència del Crist, falses divinitats, sostenir doctrines socials y polítiques equivocades, ni divorciarse, ni materialisarse, alucinantse ab l'amor de les ciències». Cita a Descartes, Pasteur y altres eminents sabis com homos de fé y religió, y continúa: «Victor Hugo va dir: la ciencia d'avuy va esser desconeguda ahir y será la mentida de demà; l'home no ha de contar més que ab dúes veritats: la Religió, es dir Deu en el Cel, y la justícia, es dir la llibertat en la terra.

Sinó que confonem les coses quant un tirá s'escuda ab la Religió per esclavizar un poble, o un poble, com en certs païssos, per esvaïr altres pobles. La Iglesia Catòlica no era Carles IX en la *Saint-Barthélemy*: aquesta Iglesia té mártirs y no butxins». Y continuant pel camp de l'història, afegeix als seus oyents, *acostumats diu a sentir columniar la Iglesia*: «Entre vosaltres no hi haurá tant sols un que ignori la vida y gestes de Colon: tots sabeu més o manco que'l navegant genovés comparegué devant els catedràtics sacerdotals de Salamanca per explicar la seva teoria geogràfica; mes lo que tal volta molts no saben es que era tal la ciencia d'aquells frares... que presentiren la existencia d'aquests dos continents, lo que'l meteix Colon, que descubrí les illes occidentals, morí sense sabre, y per això es anomenada América en honor del qui va resoldre el problema Americ Vespucci... Mes se'm dirá qu'estic defensant l'Iglesia en el terreny científic. ¡Ah! Es que sols axi es possible que se l'ataqui, encara que inutilment; perquè en lo práctic sens ficarme en la seva obra, *sens rival en les famílies*, jo vos contaré qualche cosa més de lo que ha fet també».

E-hu referirem, lector, un altra dia, perquè ab lo d'avuy ja n'hi ha prou per reflexionar y agrair a n'En Roosevelt aquesta defensa de l'Iglesia que pot figurar entre les millors dels apologistes involuntaris.

PRESUPOST DE 1913

Degut a la amabilitat del Secretari del Ajuntament D. Josep Siquier, publicám avuy un estat comparatiu entre'l presupost que retgex enguany a Inca y el que ha aprovat el Consistori Municipal per l'any 1913.

INGRESOS

	Canlidats de 1912	Canlidats de 1913
Propis	207'28	207'28
Imposts	25.600'00	4.350'00
Beneficencia	295'68	295'68
Correcció pública	7.102'52	7.102'52
Recursos legals pera cubrir el déficit	66.389'21	79.025'42
Totals	99.594'69	107.870'90

GASTOS

	8.352'00	9.007'00
Gastos del Ajuntament	8.352'00	9.007'00
Polícia de seguridad	3.810'00	3.725'00
Polícia urbana y rural	12.750'00	12.970'00
Instrucció pública	775'00	1.000'00
Beneficencia	3.860'00	3.860'00
Obres públiques	5.525'00	10.640'00
Correcció pública	7.102'52	7.102'52
Cargues	54.586'38	56.766'38
Obres de nova construcció	2.057'59	
Imprevists	716'20	2.000'00
Totals	99.594'69	107.870'90

AJUNTAMENT

Sessió de 27 de Setembre

Presidida pel Sr. Batle y ab l'assistència dels Srs. Truyol, Gelabert, Alzina, Pujol, Batle y Amengual va celebrar sessió l'Ajuntament.

Llegida l'acta de la sessió anterior que aprovada.

Se Parla de redactar unes ordenances encaminades a regular els arbitris que s'han de posar per haver suprimit la contribució de consums.

S'acorda donar una llimosna de 15 ptes. a una familia pobre de Catalunya que viu a Inca y se troba en necessitat.

Al Sr. Alzina proposa pagar la dida a un'altre familia pobre d'Inca, quin nom veader no arriba a glapir el Consistori, de mal nom se diu *Pipeta* o *Rovey*.

Queda acordat pagar tal dida.

També acordá l'Ajuntament donar a n'Antoni Truyol Llompart 15 ptes. cada mes durant dos mesos.

El Sr. Amengual, proposa que l'espropiació que s'ha de fer de la casa del Sr. Alzina del carré de Palmer, també se fassi de les dues cases que següen: la del Sr. Mir y la de l'Amón Francesc de Seuva, que farán nos per axamplar fins a 7 metres dit carrer.

Igualment proposa que'l Ajuntament acordi definitivament en lo que ha de contribuir per aydar a n'els veynats que donen per aquella alineació per valor de 5.179'96 ptes.

Després d'un poc de discussió queda acordat:

Que lo de la alineació de les cases del Sr. Mir y de l'Amón Francesc de Seuva qued suspés per ara.

Que'l Municipi contribuequi en 250 ptes setes per cada destre de terré que s'ha de propietat en tot el carré, y qu'está el destre de 500 a 600 ptes. venguent a contribuir a

Municipi ab un 50 per 100.

El metex Sr. Amengual, demana que se senyali l'arrasant que ha de tenir el carrer de Palmer y de la Gloria abans de comensar les obres que s'hi volen fer.

El Sr. Batle diu que convendria que se fes el pla general de la ciutat y que creu qu'el arquitecte Sr. Aleñar el faria per una quantitat que no passaria de 1000 ptes.

S'acordá que se fassi el pla general d'Inca. El Sr. Batle diu que se pagarán tots els contes de les festes del *Corpus* y San Abdon.

S'axeca la sessió.

Cronicó d'Inca

Setembre de 1912.

Dia 21—Devers les dues del capvespre fa una bona aygada y seguex brusquetjant tot el dia. Tothom fa un alé d'alegria per aquex dó de Deu.

An-el Puig d'Inca la barrumbada es estada tant grossa que ha devallat margades fent bastant de mal a alguns propietaris.

—Arriben de son Sant Martí a n-el corral de la plassa de toros 3 bous que s'han de toreyá dia 29 d'aquest mes. Son arribats a les 8 del vespre, alloure, y encara que los hajan duyt a voltar per les afores de la població, es una temeridat entregarse tant dejorn y el pastor merexia una multa.

Dia 22—Ab motiu de nova comunicació del Sr. Governador el descans dominical s'observa a n-aquesta ciutat ab bastant de rigurisme; sobre tot el comers tot está tancat.

Axó no dexa que no haja infraccions lamentables: nosaltres erem a la missa del matinal y de dins l'iglesia sentien el renou d'una encruya de ferrer que treballava. De dins la Redacció sentim mes renou d'encruya que mos ve de devers el carré de la Pau.

Aqui cal fer una pregunta: ¿El descans dominical que se fa observar per que un comers no fassi mal a s'altra; o per que sia observada en si una lley divina y humana? Si es lo darrer, com deu esser: ¿per què se comporta el treball servil? ¿per què no s'atura el trafet de tragar en carros? ¿per què están ubertes les tavernes que segons la Lley deuen estar tancades? ¿per què no se vegila a les imprentes de *Ca-Nostra* y del *Heraldo de Inca* si trabayen? ¿Que ha fet la Junta de Reformes socials d'Inca per la reglamentació de totes aquestes coses?

Dia 23—En Pau Sales, l'homo que

se cuydava de donar menjar a n-els bous de la plassa de toros, un d'aquets li pega una sucada y li ha ferit una má que casi le hi forada.

Dia 24—Nostro mercat ben animat. Es bessó va a 101'50 el quintá. E-hi havia una gran plassada de figues seques que se cotetjaren de 11 a 22 ptes. el quintá.

—Arriba a Inca En Petreño, la primera Espasa que diumenge ha de fer lluir la seua gracia torera.

Dia 28—A n-el Convent de religioses Recolectes (Monjes tancades) d'aquesta ciutat pren vel Na Jeronia Boyeras, germana de Sor Paula que no fa molt professá a n-el metex convent.

La novicia pren el nom de Sor Maria Jeronia.

Aquesta jove s'en va ben instruida en lo cant gregoriá segons les noves prescripcions de la Iglesia, a fi de implantar a n-el chor del convent tal ritme sagrat.

Les religioses del convent d'Inca que sempre s'han distingides pel seu cant coral; ara se farán sentir en la nova educació de la Mestra-Novicia.

Desitjam per Sor Maria Jeronia la felicitat dins la soletat del claustre, tot pregantli que mos encomani a Deu a n-els qui batallam en la lluyta del món.

—Avuy es un dia de trists recorts pel Cronista de *Ca-Nostra*. Es el tercer aniversari de la mort de la companyera de la seua vida, Na Gertrudis Coli. Los qui la conegueren y l'estimaren digau una oracioneta per la seua ánima.

—Ja comensa haverhi molt d'entusiasme per la festa nacional que s'ha de celebrá demá diumenge a la plassa de toros.—El Cronista.

BOLLETI COMERCIAL

Preus que retgirem a nostro mercat.

Bessó	a	101'50	el quintá
Blat	a	17'00	la cortera
Xexa	a	17'50	id.
Sivada	a	9'00	id.
Ordi	a	11'00	id.
Faves de cuynar	a	20'00	id.
Idem. novellas.	a	15'00	id.
Monjetes de confit	a	28'00	id.
Siurons	a	20'00	id.
Guixes	a	19'00	id.
Patatas	a	4'00	es quintá.
Moniacos	a	0'00	id.
Garroves	a	6'00	id.
Gallines	a	0'85	sa tersa
Ous	a	1'20	sa dotzena

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

Dilluns possat morí D. Antoni Muntaner Iraola, casi repentinament, després de rebuts els sagraments que esgigí que li administrassen per preveure la fi dels seus dies.

La conducció del seu cadáver al Cementeri en creu alsada y el suntuós funeral celebrat en sufragi de la seua ánima son estat una manifestació de dol per la distingida y nombrosa concerrenca que hi ha assistit.

Rebia la noble familia del finat l'espressió de nostro afectuós condol; y que la llum eterna inlumini l'ánima del sirvent del Senyor.

CULTOS RELIGIOSOS

A San Francisco

Dimars, 1.er d'Octubre, entrada de fosca, després del Rosari se donará principi á la devoció del *Mes d'Octubre* que continuará tots els dies del mes ab nostr'Amo patent.

Dia 3, a les 7 de la nit, Completes en que pendrá part el poble, alternant ab la Capella infantil que cantarà la seua part a tres veus.

Divenres, dia 4, Festividat de San Francesc, desde primera hora se celebrarán misses y se distribuirá a n-els feels la comunió.

A les 7, e-hi haurá missa de comunió general pels terciaris y demás persones que vulguen assistirhi.

A les 9 y mitja, se cantarà Tercia per el chor y el poble.

A les 10, Missa solemne ab sermó pel Rnt. P. Bartomeu Caldentey Teali.

Se cantarà la missa *Te Deum Laudamus*, d'En Peróssi y a n-els intermedis el chor de Santa Cecilia cantarà alguns mots en llatí.

A les 6 y mitja del capvespre, després de l'esposició del Santíssim se resará el Rosari.

Acte seguit se farà l'eczercissi znomenat de la *Mort de San Francesc*, la adoració solemne de les cinc Llagues, sermó pel metex orador del matí; bendició papal, pels terciaris; processó per dins la Iglesia, *Te-Deum* y reserva.

NOTES—1.ª Durant el mes d'Octubre se resará el Rosari a la missa primera, a les 7 durant un'altra missa; y el vespre eu nostr'Amo patent.

2.ª Tots els feels que combreguin el dia 4 d'Octubre, y visiten la Iglesia de San Francesc porán guanyar indulgencia plenaria.

A San Domingo

Dimars, dia 1.er d'Octubre, se comensará la devoció del Santíssim Rosari.

Se farà a la missa primera, a les 7 y mitja durant un'altra missa y entrada de nit ab esposició del Santíssim.

Aqueys actes de pietat se repelirán tots els dies del mes d'Octubre a les metexes hores.

Dissapte, dia 5, entrada de nit després del Rosari, se cantarán Completes solemnes en preparació de la festa de Ntr.^a Sr.^a del Santíssim Rosari.

Diumenge, dia 6, a les 9 y mitja Tercia

cantada y tot seguit Ofici mejor ab sermó que dirá el notable Orador sagrat Mn. Antoni Artigues de Felanitx.

Al capvespre, a la hora acostumada, e-hi haurá vespres cantades y processó per la ciutat resantse el Sant Rosari.

Tornada la processó a la Iglesia de Sant Domingo e-hi haurá sermó pel metex Orador del matí y bendició solemne de rosaris.

Refrans, ditxos, adagis o proverbis.

- 285
Ses coses fetes per força, surten malament.
- 286
Qui pega derré, pega més fort.
- 287
Dixem está'n terra, que la mar me maretja.
- 288
Escudella calenta, no la dexes refredá.
- 289
Es confiats, van a infèrn.
- 290
S'unió, fa sa força.
- 291
Primé som jo, que mos hereus.

292
Hi ha ases ab iletres, y ases sense lletres.

293
Tot lo demés, es demés.

294
Ningú pot dí, d'aquesta aigo no beuré.

295
N'hi há qu'es pecat que los fassen bé.

296
Carn, fa carn, y pex, fa gèl.

297
Allá ont més hi ha més hi aboquen.

298
Qui assegura dura, diu l'Esperit-Sant.

299
Pensant en la glori, perdren sa memori.

300
Lo que s'usa, no té escusa.

301
Feim més apreci de lo estèrn, que de nostro.

302
Per dematí que t'axeques, sempre primé que tú.

ACADEMIA TÉCNICA

PREPARATORIA PARA
CARRERAS CIVILES Y MILITARES
Y ESTUDIO DEL BACHILLERATO

Director:

D. Bernardo Rodríguez

CAPITÁN DE ARTILLERIA

*El internado se halla bajo la inspección de los Padres Franciscanos,
Para informes dirigirse al Director, Calle de Lloseta.—Inca.*

Almacenes Montaner

SINDICATO 2 á 10 Y MILAGRO 1 á 11

= PALMA =

Pañería, Sastrería, Novedades, para Señora y Caballero, Camisería, Lencería, Mantelería, Confección de blanco, Géneros de punto, Estatuaria Religiosa, Plata Meneses, Medallas, Rosarios, Objetos para Regalos, Efectos Militares, Uniformes, Gorras, Espadería, Corbatería, Tapices, Alfombras y Cortinajes.

«EN LA SUCURSAL CAN BITLA»
ROPAS HECAS Y SASTRERÍA ECONÓMICA

Imprenta de Ca-Nostra

Se confecciona tota classe de modelació per Juijats municipals y Caxes rurals baix d'inteligenis direccions. Talonaris per la loteria nacional, programes y tota classe de treballs ab prouit y economia.

Ca-Nostra

SETMANARI POPULAR

A 4 pessetes l'anyada entera.

A n-els Srs mestres y obrers que mos ho demanin sols los contám 2 pessetes.

A n-els qui comprin a nostra llibrería per 100 pessetes cad'any al contat los regalám la suscripció.

Els suscriptors tenen dret a publicar un anunci 4 vegades l'any.

Carré de la Murta, 5.—INCA.

LOS MÁS IMPORTANTES DE LAS BALEARES
GRANDES
ALMACENES **SAN JOSÉ**

DE
IGNACIO FIGUEROLA

CENTRAL: Brondo, 7, 9 y 11—Esquina Borne. 118—PALMA
SUCURSALES: JAIME II, 59 y 61 esquina VICENTE MUT—
BINISALEM calle TRUCH—LA PUEBLA calle MAYOR, 58—
INCA, PLAZA IGLESIA, PALMER.

SASTRERIA. CAMISERIA, CONFECCIONES

Equipos para novios—Corbatería—Bisutería—Mercería—Sedería—
Laneria—Alfombras—Lencería—Géneros de punto—Cortinajes.

OBJETOS PARA REGALOS == PRECIO FIJO

REPRESENTACIONES PRINCIPALES

que dins el Ram de Llibrería
te'n

Miquel Durán Seurina

La de la Casa GUSTAU GILI qu'a l'actualitat edita les *Obres completes* d'en Joan Maragall.

La de la Casa SATURNI CALLEJA qu'ara publica una biblioteca titulada: *Ciencia y Acción*, recomanada per molts de Prelats espanyols.

La de la Casa F. SEIX, qu'actualment publica una obra de molta acceptació: *Enciclopedia Jurídica Española*.

La de la Casa ESPASA, que se llueix ferm en una obra de gran renom la *Enciclopedia Universal ilustrada*.

INCA, (BALEARES)

Aquest Setmanari sa publica ab censura eclesiástica